

5. sz. melléklet

Zöld óvoda koncepció



„Vendég vagy a világban , és ez a világ szép vendégfogadó .

Van napsugara, vize, pillangója, madara.

Van virágja, rengeteg sok.

Tanulj meg örvideni nekik!

Igyekez többet törődni azzal, ami még a világ szépségeiből

Csodálatosképpen megmaradt.”

Wass Albert

„ZÖLD KONCEPCIÓ”

**A környezettudatos értékrendszer megalapozására, környezeti nevelési
tevékenységrendszer működtetésére**

1. BEVEZETŐ

Az Oktatási Minisztérium, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium megalapította az Zöld óvoda címet.

A cím azoknak az óvodáknak az elismerését szolgálja, melyek átgondoltan, intézményesítetten, rendszerszerűen foglalkoznak a természetvédelemmel, a fenntarthatóságával, pedagógiájának gyakorlati megvalósításával.

Cél a környezettudatos értékrendszer megalapozása.

A **környezettudatosság** a szűkebb, vagy tágabb környezettel kapcsolatos tájékozottságot, érzékenységet és a tudatos felelősség vállalását fejezi ki. Célunk a környezeti nevelési tevékenységrendszer hatékony működtetése, ellenőrzése, annak folyamatos fejlesztése.

A környezettudatos életvitel és cselekvőkészség kialakításáért és fenntartásáért:

- kidolgozzuk a környezeti nevelés munkatervét, részletezzük annak tevékenységrendszerét, és azt az intézményi alapidokumentumokhoz illesztjük,
- azonosítjuk partnereinket, feltárjuk igényeiket, együttműködünk a környezeti nevelés munkatervének megvalósítása során,
- megteremtjük a feladatok elvégzésének személyi, tárgyi, pénzügyi feltételeit,
- törekszünk arra, hogy a gyerekek az ismeretszerzésen túl begyakorolják a környezettudatos magatartásformákat,
- a tervezés, megvalósítás, ellenőrzés, visszacsatolás lépéseit rögzítjük, az eredményeket dokumentáljuk,
- a Zöld Óvoda címre pályázunk.

2. INTÉZMÉNYI KÖRNYEZETI NEVELÉSI HAGYOMÁNYOK

A környezeti nevelés jelen van az óvodai életet valamennyi területén. Általa a gyermekek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti, társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz nélkülözhetetlenek. Segíti a gyermekek irányítottan és spontán szerzett tapasztalatainak feldolgozását.

Fejleszti a megfigyelőképességüket, képzeletüket, gondolkodásukat, emlékezetüket. Olyan szokások, szabályok alakíthatók ki, melyek a környezettudatos viselkedés alapjait jelentik.

Az óvoda tematikusan az évszakokhoz, hónapokhoz azok változásához köti a természet megfigyelését, mely ugyanakkor a környezeti nevelés feladatrendszerének indukciós bázisát képezi. Ennek kereteit szintén a népi hagyományok felelevenítésével, ápolásával kívánjuk megteremteni ezért szervesen illeszkedik a Helyi nevelési programunkhoz.

SZEPTEMBER

- Közvetlen környezetünk, játszóhelyünk megfigyelése, rendbetétele.
- Csoportunk részvétele az őszi udvari takarításban /levélgyűjtés, kiskertünk gondozása/. Hagyományos őszi szemétszedés.
- Rovarok megfigyelése /katicabogár, hangya, méh/.
- Az időjárás elemeinek változása, hatása környezetünkre /pl. öltözködésünkre/, az évszakra jellemző jegyek alakulása, a színek és fények megfigyelése /esztétikája, szépsége/.
- "A mi diófánk" folyamatos megfigyelése: diógyűjtés, sárga színben pompáznak már a levelek.

- Biztonságos közlekedésre nevelés.

Néphagyomány, megfigyelés, tevékenység

Lőrinc nap:

A fás növények ettől a naptól megállnak a növekedésben.

Közös sétát teszünk az udvaron, megfigyeljük az udvar növényzetét.

Kisasszony napja:

Fecskehajtó nap, ettől a naptól kezdenek gyülekezni a vándormadarak.

Megkezdjük a vándormadarak gyülekezésének megfigyelését, villanydrótokon, magasabb fákon stb.

A dióverés kezdőnapja.

Diógyűjtésbe kezdtünk.

Mihály nap:

Megszakad a fű gyökere, megszűnik a mézelés, a halak a víz fenekére húzódnak.

Séta, gyönyörködés.

Méheket, darazsakat, katicabogarakat kerestünk, de a kellemes őszi napsütésben még vidáman röpködtek.

OKTÓBER

- Sétáink során közvetlen környezetünk megfigyelése.
- A természet változásainak megfigyelése, a növény és állatvilágban történő változások, alkalmazkodásuk, viselkedésük megbeszélése.
- Az ÁLLATOK világnapja alkalmából beszélgetünk az állatvédelemről és a felelős állatgondozásról.
- Gyülekező, költöző madarak megfigyelése.

- "A mi diófánk" folyamatos megfigyelése: hullnak a megsárgult levelek, levéleső.
- Az őszi színeinek, fényének megfigyelése erdőjárás során.
- A Nap melege, a napfény érlelő hatása – gyümölcshozzászólás.
- A Nap melege, a napfény éltető hatása - Őszi termények gyűjtése /gesztenye, makk, levelek stb./ és felhasználása barkácsolásaink során.
- A főzési szokások régen és ma – almakompót készítés.
- Gereblyezés, levélhordás, égetés, ásás, virágládáink rendbetétele.
- Papírgyűjtés.
- Forgalmatszámolás.
- Biztonságos közlekedésre nevelés.

Néphagyomány, megfigyelés, tevékenység

Udvari őszi munkák: fűseprűvel, gereblyével, talicskával gyűjtjük a lehullott leveleket. Beszélgetés a költöző madarokról, miért, hova, merre, meddig stb. Vonulásukat térkép segítségével is követjük. Madárhangok hallgatása.

Ferenc nap: őszi vetések első napja

Az ÁLLATOK világnapja

NAGYCSOPORTOSOK-ERDEI KIRÁNDULÁS

Erdei illemszabály

- Szeresd az erdőt és annak lakóit!
- Hangoskodásoddal, ne zavarod meg azok nyugalmát!
- Ne okozz kárt az erdőben, ne tépj és ne törj le semmit!
- Csak azt gyűjtsd össze, ami már letört vagy lehullott!

- Vigyázz a kicsi hajtásokra, csemetékre, fákra, mert azokból nővekszik majd egy új erdő
- A rovarokat se vidd haza, mert nem élnek túl!
- Ha észreveszed, hogy mások nem illendően viselkednek, figyelmeztess őket a helyes magatartásra!

Erdei illemszabályunk felelevenítése után kirándulás. Gyönyörködünk az őszi erdő színeiben, illatában. Megfigyeljük a levelek színét. Gyűjtünk színes faleveleket, gesztenyét, terményeket, ágakat. Meghallgatjuk az erdő hangjait, a madárcsicsergést, a fák suhogását, az avar zörgését stb. Az erdőben összegyűjtött leveleket az óvodában határozzuk meg.

Teréz napja : szüretkezdő nap

Szüreti élmények felelevenítése, beszélgetés. Gyümölcsaszalás

Gál napja:

Halászat befejező napja, ettől a naptól érik a makk

Őszi termények, levelek, ágak gyűjtése.

Lukács nap:

Gesztenyeszüret kezdőnapja

Szelidgesztenye sütése, főzése. Vadgesztenye manók készítése.

Simon, Júdás napja:

Télkezdő nap

Almakompótot főztünk.

Farkas nap

Faültetés legkedvezőbb napja.

NOVEMBER

- Az időjárás elemeinek változása, hatása környezetünkre /öltözködésünkre/, az évszakra jellemző jegyek alakulása, a színek és fények megfigyelése /esztétikája, szépsége/.
- Kukoricamorzsolás, morzsolás közben mesemondás.
- Az állatok életének alakulása az évszakok /időjárás/ változásainak következtében.
- Az emberi gondoskodás fontosságát az állatok életében /etetés és gondozás/Madáretetési előkészületek.
- A szél erőssége, hangja, a kifejezések sokfélesége.
- "A mi diófánk" folyamatos megfigyelése: az utolsó elsárgult levél is lepergett.
- Őszi terményekből /tök, kukoricacsuhé, toboz / báb készítése.
- A Nap, mint energiaforrás - Napszakok változásainak megfigyelése.
- Csipkebogyó és hársfatea készítése forralással .
- Sütőtök sütés.
- A tűz, mint energiaforrás – világosság, fény szerepe az ember életében régen és ma, gyertyagyújtás, petróleumlámpa, elemlámpa, villamos hálózat, szolár lámpa, napenergia hasznosítása.

Néphagyomány, megfigyelés, tevékenység:

Nyugovóra fordul a természet

Hubertusz napja:

A vadászok védőszentjének napja. Beszélgetés a vadászról, vadászatról, a fegyverekről, a vadász jellemvonásairól

KIRÁNDULÁS

Márton nap:

Számadó juhászok napja.

Tűzgyújtás.

Kukoricát fosztunk és morzsolunk.

Madáretetési előkészületek.

Fotók segítségével megismerkedtünk a nálunk telelő kismadarakkal.

Katalin nap:

Karácsonyig hajtattott ág, párválasztó szerep.

Gyümölcsfaágat teszünk vízbe és figyelni kezdjük, hogy kezd rügyet bontani.

DECEMBER

- Időjárás változásainak figyelemmel kísérése.
- Madáretetés, madáreleségről való gondoskodás.
- Hó söprés, lapátolás.
- "A mi diófánk" folyamatos megfigyelése: kopasz lombkorona.
- Szobanövényeink gondozása .
- Luca napi búza ültetése.
- A Nap, mint energiaforrás – a napsütés hatása az emberek egészségére.
- Gyertyagyújtás – méhviasz gyertya készítése.
- Teát főzünk gyógynövényekből.
- Ki, mi mellett melegszik otthon, fűtési szokások régen és ma.

Néphagyomány, megfigyelés, tevékenység

Borbála napja:

Borbála ág – karácsonyig kihajtott ág, közeli esküvőt jósol.

Gyümölcsfaágat teszünk vízbe és figyelni kezdjük, hogy kezd rügyet bontani.

Miklós napja:

Halászkok védőszentje.

Beszélgetés a téli időjárás és a vizek élővilágának téli jellemzőiről.

Ambrus napja:

Méhészek, mézeskalácsosok védőszentje.

Mézkóstolás, beszélgetés a méhész munkájáról.

Mézeskalács sütése az adventi vásárra, karácsonyi asztalra.

Méhviasz gyertya készítése.

Luca napja:

Búzaültetés

A mag földbe kerüléséhez, kicsírázásához, növekedéséhez szükséges feltételek megteremtése, megbeszélése. Fejlődésének figyelemmel kísérése, gondozása.

Óvoda Karácsony napja

A Luca búza, a kihajtott, rügyezett gyümölcsfaágak megfigyelése, a hozzájuk kapcsolódó népi hiedelmek elmesélése.

Projekthét - Téli madárvédelem gyermekszemmel

Folyamatosan gondoskodunk madaraink téli etetéséről.

Madárvédelem.

Gyönyörködtetés /lelki és szellemi felfrissülés/.

És a nevelés.

Időtartama: novembertől – márciusig

JANUÁR

- Időjárás változásai, hatása emberekre, állatokra, növényekre.
- A nappalok rövidülnek, majd újból hosszabbodnak.
- A szél erőssége, hangja, a kifejezések sokfélesége.
- Hógolyózás, szánkózás, csúszkálás, hóember készítése.

- Hó festés, jégfestés (növényi eredetű nem vegyszeres festékekkel).
- A téli közlekedés veszélyei, fokozott óvatosság /csúszós út, siető gyalogosok/.
- Biztonságos közlekedésre nevelés.
- Madáretetés, madáreleségről való gondoskodás.
- Hó söprés, lapátolás.
- Teafőzés az általunk gyűjtött gyógynövényekből.
- "A mi diófánk" folyamatos megfigyelése: vidám madárcsicsergés a kopasz ágakon.
- Téli csapadékfajták - Jeget, zúzmarát készítünk, megfigyelés, összehasonlítás.
- A víz halmazállapotai.
- A víz és az ember kapcsolata – a víz az élet egyik lételeme.
- Nyomkövetés.
- Téli „havas” játékok, sportok.

Néphagyomány, megfigyelés, tevékenység

Vízkereszt:

Karácsonyi ünnepkör zárónapja, ettől a naptól számítjuk a farsang kezdetét .

Karácsonyfaszedés

Kirándulás

Piroska napja: Időjárás megfigyelése

ERDEI KIRÁNDULÁS

- madáreleségeket készítettünk,
- diótörés,
- műanyag flakonok magokkal való feltöltése: napraforgó, köles,
- tobozos madárkalács készítése,
- almából, sajtból, töpörtyűből fűzér fűzése.

Fábián és Sebestyén napja:

Első tavaszébresztő nap, a fák elkezdik szívni a nedvességet a földből.

Sebestyén a nyilasok, puskások védőszentje.

Dramatizálás: mese

Matematikai foglalkozás keretében madaras ablakdísz készítés.

Vince napja:

Szőlősgazdák védőszentje: „Ha megcsordul Vince tele lesz a pince”. Időjárás megfigyelés.

Pál napja:

Téli hideg enyhülése, „pálfordulás”. Időjárás megfigyelés.

Komplexen igyekszünk feldolgozni a hazánkban telelő madarak életét és védelmét.

Minél több szülőt bevonni az ismeretek átadásába.

FEBRUÁR

- Madáretetés.
- Gyümölcstea készítése forrázással.
- A télvégi időjárás elemeinek megfigyelése.
- "A mi diófánk" folyamatos megfigyelése .
- Vidám madárcsicsergés a kopasz ágakon.
- Takarékos vízfelhasználás, fenntarthatóság.
- A Víz napja – a víz az élet egyik lételeme - A víz és az ember kapcsolata.
- Vízben élő állatok és növények.
- Téli csapadékfajták.
- A víz halmazállapotai /olvasztás, fagyasztás, forralás/.

- Nyomkövetés a hóban.
- Téli „vizes” játékok, sportok.
- Folyó és állóvizek, a víz mozgása.
- A víz, mint energiaforrás, annak hasznosítása.

Néphagyomány, megfigyelés, tevékenység

Gyertyaszentelő:

A téli álmából ébredő medve kijön a barlangjából, ha napos időt talál, és meglátja a saját árnyékát, akkor visszabújik, mert még hosszú lesz a tél.

Medvebarlang építése, az állat életmódjának megismerése ismeretterjesztő könyvek segítségével.

Medvés játékok.

Balázs:

Havazunk, vizezünk.

Dorottya:

Ha Dorottya szorítja, Julianna tágítja.

A víz mozgása és ábrázolása.

Bálint:

A tyúkültetés napja, ekkor kezdenek párosodni, fészket rakni a verebek.

Verebes torna, a madár külső jegyeinek, életmódjának megfigyelése.

Zsuzsanna:

Elviszi a havat, zöldellni kezd a fű és megszólalnak a pacsirták.

A gyermekekkel fagymentes helyen megfigyeljük, kinyílt-e a hóvirág.

Madárhangok megfigyelése.

Virágládáinkba virágmagokat ültetünk.

Jégtörő Mátyás:

Vizezünk.

MÁRCIUS

- Az időjárás elemeinek változása, hatása környezetünkre /öltözködésünkre/, az évszakra jellemző jegyek alakulása.
- A színek és fények megfigyelése /esztétikája, szépsége/.
- Közvetlen környezetünk, játszóhelyünk megfigyelése, rendbetétele.
- Rovarok megfigyelése /katicabogár, hangya, méh/.
- Tavaszi virágok megfigyelése a természetben.
- Tavaszi virágok ültetése, gondozása csoportszobai környezetben.
- Madáretetés befejezése, madáretető leszedése a diófáról.
- "A mi diófánk" folyamatos megfigyelése: apró rügyek.
- A VÍZ világnapja alkalmából fokozott figyelmet fordítunk vizeink tisztaságára - patak „takarítás”.
- Takarékos vízfelhasználás, fenntarthatóság.
- Vízben élő állatok és növények.
- Csapadékfajták.
- Folyó és állóvizek – víz mozgása.
- A víz, mint energiaforrás, annak hasznosítása.
- Vízi közlekedés.

Néphagyomány, megfigyelés, tevékenység

Sándor: Az első igazi meleg hozó nap.

József:

Ekkor hajtják ki a marhákat először a legelőre és a méheket is ekkor engedik ki.

Ezen a napon ültetik a foghagymát, a krumplit és a kaprot.

Méhecskés játékokat játszottunk, mézet kóstoltunk.

A VÍZ világnapja

Benedek:

A tavasz első napja, a napéjegyenlőség ideje.

Gyümölcsoltó: A palántaültetés, fatisztogatás napja.

Fecskehajtó: A jó idő ekkorra már hazahajtja a vándormadarakat.

Erdei kirándulás.

ÁPRILIS

- Csoportok részvétele a tavaszi udvartakarításban /kiskertünk rendbetétele, gondozása/.
- Tavaszi szemétyűjtési akció.
- Az időjárás elemeinek változása, hatása környezetünkre /pl. öltözködésünkre/, az évszakra jellemző jegyek alakulása, a színek és fények megfigyelése /esztétikája, szépsége/.
- Madármegfigyelések, madárköltő odúk keresése.
- A Föld világnapja alkalmából fokozott figyelmet fordítunk környezetünk tisztaságára.
- "A mi diófánk" folyamatos megfigyelése: levelet bont a fa.
- Állatok élőhelyei.
- Tavasz- természet- illatok.
- " Az élő és élettelen környezet kapcsolata.
- Épített környezetünk.
- „Palántázás” az élet körforgása.
- Az évszakok változásainak hatása az élő környezetre.
- Kövek, kavicsok, homok.
- Biztonságos közlekedésre nevelés.

Néphagyomány, megfigyelés, tevékenység

Húsvéti báránynéző

Tibor:

Ezen a napon szólal meg először a kakukk.

Ha szép zöld a vetés, akkor jó lesz a szénatermés.

Madárvilág ábrázolása.

A FÖLD világnapja

Kirándulás

György:

Az állatok első kihajtásának napja.

A György kultusz a sárkánnyal.

(gonoszság) viaskodó szent legendájából származik

Márk:

A kukoricavetés és a búzaszentelés napja. A megszentelt búzaszálakat gonoszűzésre használják.

Ha ezen a napon pacsirta, fűj vagy béka szól a búzából, az jó termést ígér.

Beszélgetés a madarokról, mesék, mondókák felelevenítése.

Homokrajz.

MÁJUS

- Kiskertünk folyamatos gondozása – gyomlálás, kapálás, öntözés.
- Az időjárás elemeinek változása, hatása környezetünkre /pl. öltözködésünkre/, az évszakra jellemző jegyek alakulása.
- Madarak és fák napja alkalmából ismerkedünk a környék erdő leggyakoribb fafajtaival és azok jellemző jegyeivel.
- Erdei madárcsicsergés hallgatása.

- Gólyapár megfigyelése.
- Rovarok megfigyelése /katicabogár, hangya, méh/.
- "A mi diófánk" folyamatos megfigyelése: diófavirágzás.
- Állatok élőhelyei.
- Épített környezetünk.
- Tavaszi munka.
- Növények, növényvédelem.
- „Palántázás” az élet körforgása.
- A Nap, Hold és a csillagok: Az évszakok változásai, a nappalok és éjszakák változásai.
- Az évszakok változásainak hatása az élő környezetre.
- Biztonságos közlekedésre nevelés.

Néphagyomány, megfigyelés, tevékenység

János „Babevő János” napjának is nevezik, ekkor vetik a hüvelyeseket, babot, borsót, lencsét

Pongrác, Szervác, Bonifác:

A fagyosszentek napjai. Az idő átmeneti lehülését jelzik. E napokon nem vetnek ,nem palántáznak. A májusi fagyok a gyümölcsösökben, a veteményekben sokszor nagy pusztításokkal járnak, ezért tűzgyújtással, füstöléssel védekeznek ellenük.

MADARAK és FÁK NAPJA: kirándulás

Orbán:

Ekkor kezdenek a méhek rajzani, ezért a méhek „Orbán bogarai”. Sok helyen az utolsó fagyosszentnek tartják. Ha kiséprűzik Orbánt, nem lesz már hideg.

Június

Környezetvédelmi Világnap

Környezeti nevelés

Az óvoda elkészíti **környezeti nevelési programját**, melyet az aktuális nevelési tervbe/munkatervbe integrál. A tervezés során az előző nevelési év tapasztalatait felhasználjuk, az év végi értékelés- és partneri elégedettségmérés eredményét beépítjük.

A fenti tevékenységet, valamint az évközi feladatok koordinálását a **környezeti nevelési munkacsoport** végzi.

A **gyerekek nevelése** a környezettudatos magatartásformák kialakítása, a megfelelő ismeretanyag kiválasztása- életkori sajátosságokhoz igazodik, a differenciált bánásmód elve alapján tevékenységközpontú módszerekkel /felfedezéssel tanulás, élménypedagógia, projekt alkalmazása, terepgyakorlatok, kooperatív munka/ zajlik.

Az intézmény környezeti nevelésében környezettudatos kritériumok, tevékenységek:

- környezeti nevelési munkaterv elkészítése,
- környezeti nevelési munkacsoport megalakítása.

Környezettudatos tevékenységrendszer működtetése:

- komposztáló, és élősarok létesítése,
- madárvédelem: odú és etető készítése, elhelyezése: **Madárbarát kert**

Környezetkímélő anyaghasználat:

- tudatos takarékoság az anyagokkal és termékekkel,
- környezetkímélő anyagok előírása és használata a takarításban és a karbantartási munkákban,
- környezetbarát-és kímélő játékok, taneszközök, és segédeszközök használata,
- környezetkímélő anyagok használata az adminisztrációban /pl.: ökopapír/,

- a kémiai anyagok felelős kezelése, tárolása, felhasználása, veszélyes hulladék elszállítása,
- termékek és anyagok újrafelhasználása, újrahasznosítása, hulladék szétválogatása, szelektív gyűjtése /papír, műanyag, stb /.

Víz- és energiatakarékosság:

- kézmosási szokások ellenőrzése,
- csaptelepek felújítása,
- takarítás, mosogatás rendszeres, dokumentált felülvizsgálata,
- a villamos és hőenergia megtakarítás érdekében az árubeszerzés tudatossága /energiatakarékos izzók, keverőcsaptelep helyett hagyományos.../,
- szemléletes figyelemfelhívás az ésszerű energiafelhasználásra, életviteli szokások módosítása, a gyerekek bevonásával heti-havi megfigyelések, mérések végzése/.

Közlekedés:

- gyalogos, kerékpáros óvodába járás elősegítése, szorgalmazása,
- gyalog, illetve kerékpárral könnyen elérhető, a természet tanulmányozására alkalmas helyek rendszeres látogatása,
- annak kinyilvánítása és képviselése, hogy a faluban biztonságos kerékpár-, és gyalogos utak legyenek,
- a gyerekek játékos eszközökkel sajátítsák el a közlekedés alapvető szabályait, életkoruknak megfelelő elméleti és gyakorlati ismereteik bővüljenek.

Cél:

- A helyes közlekedésre nevelés.
- Közlekedési ismeretek bővítése.
- Balesetmentes közlekedés elősegítése (prevenció).

- Gyermekbiztonságérzetének növelése.
- Testi épségük megóvása.
- Szabálytudatuk kialakítása.
- Helyzetfelismerő képességük erősítése.
- Alapvető viselkedési normák elsajátítása.

Intézményi rendezvények:

- környezetvédelmi napok, gyereknapok, kirándulások, sportrendezvények a lehető legkisebb mértékben terheljék a környezetet, törekszünk arra, hogy nem szemetelünk, nem károsítjuk a természeti értékeket, rendet teszünk magunk után.

Kommunikáció, kapcsolatok, érdekérvényesítés, nyilvánosság:

Az intézmény reagál a helyi és globális környezetében történő főbb eseményekre, képviselői által igyekeznek aktívan részt venni a közéletben, széles bázist biztosítani a környezetvédelmi programokban /pl.: Virágos falu, madárvédelem, faültetés, parlagfű irtása, szemétszedés/.

Az intézmény együttműködik olyan helyi testületekkel, egyesületekkel, vállalkozókkal, melyek céljai megvalósításában segíthetik

INTÉZKEDÉSI TERV

- **Munkaterv készítés**
- **Munkacsoport alakítás**
- **Környezeti nevelési tevékenységrendszer működtetése**
- **Partnerek, támogatók felkutatása**
- **Zöldterület gondozása**
- **Dísznövények az épületben, kertben**
- **Komposztálás**

- **Madárvédelem**
- **Anyagtakarékosság**
- **Újrahasznosítás**
- **Szelektív hulladékgyűjtés**
- **Víztaakarékosság**
- **Esővíz használata**
- **Rendezvények**
- **Környezetvédelmi programok**
- **Túrák, kirándulások**

3. ZÁRÓ GONDOLATOK

Mindazt az értéket és szépséget, amit évmilliókon át a természet ránk hagyott, feladatunk megőrizni, védeni. Eközben kötelességünk fejlődni, az életünket jobbá tenni, a gazdálkodásunkat, a környezetünk védelmét és a másokért érzett felelősségünket egyszerre megvalósítani. Ez a fenntartható fejlődés. Ezt azonban magunknak is nap, mint nap tanulnunk kell, és annak érdekében, hogy a jövőben is így legyen, meg kell tanítanunk erre a gyermekeinket is. Minél előbb, annál jobb, és annál eredményesebb ez a törekvésünk. Most kell elkezdni, hogy tudásunkat, félelmeinket, vágyainkat, akár a legkisebbeknek is átadva, környezettudatos felnőttekké neveljük őket.

4. „ZÖLDÓVODA” KRITÉRIUMRENDSZERE

1. Az óvoda szellemiségében a környezeti nevelés alapján működik. A helyi nevelési program a környezeti nevelést kiemelten kezeli, erre építi a fejlődést elősegítő tevékenységeket, tartalmazza a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséget.
2. A helyzetelemzésben kitérnek a helyi, regionális környezetvédelmi és egészségügyi szervezetek, a civil szerveződések, a társintézmények, a szülői közösség stb. helyi stratégiájára, terveire. Ezek lehetnek: a helyi környezetvédelmi program, az egészségkép vagy terv, az óvodával kapcsolatban álló iskola környezet-egészségvédelmi programja stb. amelyek mind a humán, mind az anyagi erőforrások biztosításában az óvoda segítségére vannak és gazdagítják tevékenységeit. Az egészségkép megfogalmazásában is szerepel a helyi környezet kiemelt szerepe.
3. A helyi célok, feladatok megfogalmazásában természet- és környezetvédelmi feladatok kiemelten szerepelnek a helyi adottságok alapján (pl. fák védelme, faápolás, faültetés, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, a lakóhely-megismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme stb.).
4. A nevelőmunka tervezésében, a megvalósítás gyakorlatában megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői.
5. A nevelőmunka hatékonysága érdekében a nevelési eljárások során a mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra (pl. az igényeknek megfelelően megvalósul a képességek fejlesztése, eszközhasználat megtanulása, ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata, kirándulások stb.)
6. A gyerekek nevelése egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján tevékenységközpontú módszerekkel zajlik, kiterjed a sajátos nevelési igényű, nemzetiségi és kisebbségi gyermekek nevelésére is.

7. Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását (játék, szenzitív módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása, felfedezés, élménypedagógia, projekt módszer alkalmazása, kooperatív tanulás, erdei óvoda stb.)

8. A településen és az óvodában élő, a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása megvalósul az óvoda életében a szülők bevonásával, és így a családdal való kapcsolatban, valamint a település szinterein. A zöld jeles napok (természet-ünnepek, egészségi jeles napok) kiválasztásánál is érvényre jutnak a környezeti adottságok (pl. a vízparti településeken a víz világnapját, a hegységekben lévőknél a madarak és fák napját ünneplik elsősorban).

9. Az óvoda minden dolgozója tisztában van a fenntarthatóság tartalmi jellemzőivel és ez minden tevékenységben megnyilvánul. Ezáltal az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, a közösségi egészséges életvitelre.

10. Az óvodapedagógusok hét évenkénti továbbképzésének részét képezi a környezettudatos neveléshez kapcsolódó területek.

11. Az óvodaépület helyiségeinek berendezése segíti a környezetbarát szemléletmód, valamint az egészséges életmód megalapozását. Az óvoda berendezése az egyszerűség, a takarékoság a praktikusság jegyeit mutatja, a helyi sajátosságot is tükröző természetes anyagok felhasználása érvényesül. A gyerekek által használt eszközöket, játékokat körültekintően vásárolják meg, pl.: nincs mérgező festékkel bekenve, nem káros a környezetre.

12. Minden csoportszobának egyéni hangulata, arculata van, sok-sok növényel, a természetsarokban a természet által adott kincsekkel. Növényápolási, állatgondozási feladatokat látnak el a gyermekek rendszeresen az egészségügyi előírásoknak megfelelő és megengedett mértékben.

13. Az óvoda udvara az allergiát, a mérgezést és sérülést okozó növényektől mentes. Az óvodakertben a helyi lehetőségek figyelembevételével valósul meg a zöldséges- és virágoskert, a gyógy-és fűszernövény rész, a sziklakert, a kerti tó stb. A gyermekek kertgondozáshoz használnak kerti szerszámokat.

14. Az udvari játékok környezetbarát anyagból készülnek, és megfelelő helyet, teret adnak a gyermekek játéknak. Udvari árnyékolók és ivókút illetve ívási lehetőség biztosított. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhöz megfelelő hely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára.

15. A takarékosági rendszer kiépített az óvodában a villany-, a vízhasználat és a fűtés terén. Az épületen belül energiatakarékos izzók vannak a folyosókon, termekben a világítás megfelel az egészségügyi előírásoknak. A fűtési rendszer környezetbarát. WC öblítők, hideg-meleg kevert csapvíz, a levegő illatosítására gyógynövények (nem használnak hajtógázos légillatosítókat).

16. Szelektív hulladékgyűjtés biztosított az óvoda egész épületében (pl. papír, műanyag stb.), kivéve a veszélyes hulladékokat (pl. elem, olajos palack stb.).

A hulladék nem szemét elv hasznosítása az újrafelhasználás érdekében (ajándékkészítés, játékkészítés stb.) megvalósul.

17. Az óvoda működése során rontott (használt) papírok külön tárolóba kerülnek, hogy a gyerekek újból felhasználhassák (elvihessék onnan rajzolni, hajtogatni stb.)

18. Az óvoda működtetése során az óvoda vezetősége a környezetkímélő anyaghasználatra (környezetbarát tisztítószereket használata), a tudatos takarékosagra, a kapcsolatok széles és többirányú kiépítésére kiemelten törekszik.

19. Az óvodapedagógusok folyamatosan gyarapítják a környezeti neveléshez kapcsolódó szakirodalmat, a felnőtt és a gyermek környezet- és egészségbarát szemléletre ható könyvek vonatkozásában egyaránt. Alakítják a gyermekek és családtagjaik környezettudatos településlakói /városlakói és fogyasztói szokásait.

20. Széles körű kommunikációs kapcsolat folyik az óvoda és partnerei között. Ezzel biztosított a társadalmi hatás a minőségfejlesztés elvek alapján, vagyis partneri kapcsolat működik a környezet- és természetvédelem érdekében: az óvoda környezetében élőkkel szülőkkel, a lakossággal, (szülői értekezleti témák, fórumok szervezése, rendezvények: sportnapok, állatok gondozása, egészséges táplálkozás, növényápolás és védelem, kirándulások stb.), az óvodákkal, és más gondozási-, nevelési-, valamint nevelési-oktatási intézményekkel, a fenntartóval.